

PETŐFI SÁNDOR

1.

A KUTYÁK DALA

Süvölt a zivatar
A felhős ég alatt;
A tél iker fia,
Eső és hó szakad.

Mi gondunk rá? mienk
A konyha szöglete.
Kegyelmes jó urunk
Helyheztetett ide.

S gondunk ételre sincs.
Ha gazdánk jóllakék,
Marad még asztalán,
S mienk a maradék.

Az ostor, az igaz,
Hogy pattog némelykor,
És pattogása fáj,
No de: ebcsont beforr.

S harag multán urunk
Ismét magához int,
S mi nyaljuk boldogan
Kegyelmes lábait!

Pest, 1847. január

2.

A FARKASOK DALA

Süvölt a zivatar
A felhős ég alatt,
A tél iker fia,
Eső és hó szakad.

Kietlen pusztaság
Ez, amelyben lakunk;
Nincs egy bokor se', hol
Meghúzhatnók magunk.

Itt kívül a hideg,
Az éhség ott belül,
E kettős üldözőnk
Kinoz kegyetlenül;

S amott a harmadik:
A töltött fegyverek.
A fehér hóra le
Piros vérünk csepeg.

Fázunk és éhezünk
S átlóve oldalunk,
Részünk minden nyomor...
De szabadok vagyunk!

Pest, 1847. január

*

A FARKAS ÉS A KUTYA

A sovány farkas kerülgette a falut s találkozott a kövér kutyával. Kérdi a kutyától a farkas:

- Mondd csak, kutya, honnan szerzed te az ételt?
 - Az emberek adják - felelte a kutya.
 - Bizonyosan fáradságos munkával szolgálod meg az embereknek.
 - Nem, nem fáradságos a mi szolgálatunk - felelte a kutya. - A mi dolgunk éjszakánként őrizni az udvart.
 - És csak azért etetnek ilyen jól? - kérdezte a farkas. - Hiszen akkor magam is azonnal vállalnám ezt a szolgálatot, mert hát nekünk, farkasoknak, nehéz megszerezni az ennivalónkat.
 - Akkor gyere velem - biztatta a kutya. - Neked is ad majd enned a gazdám.
- Örvendett a farkas, elment a kutyával, hogy szolgáljon az embereknek. Már-már be is lépett a kapun, mikor észreveszi, hogy a kutyának a nyakán ki van a szőr kopva. Mondja neki:
- Hát ez mitől van itt a nyakadon, te kutya?
 - Hát csak úgy - felelte a házőrző.
 - No de mondd meg, mitől?
 - Hát csak úgy, a láncról. Mert hát nappal láncra kötnek s a lánc egy kicsit kikoptatta a szőrt a nyakamon.
 - Akkor hát áldjon meg az isten, kutya - szólt a farkas. - Nem megyek én az emberek közé. Ne legyek én olyan kövér, mint te, soha, de maradjak szabad.

(Lev Tolsztoj: Az "Új ábécé" meséi)

*

HELTAI GÁSPÁR FABULA

A farkasról meg a komondorról.

A farkas az erdőben járván, találja egy komondorra. Megszólítván azt, monda: Szerető atyámfia! Honnét vagy az, hogy olly igen kövér vagy és olly síma a hátad? Felele a komondor: Onnét vagy, hogy gazdámát jámborul szolgálom és éjjel-nappal vigyázok jószága és marhája mellett az orvok és tolvajok ellen. Midőn éjjel megérezem őket, legott ugatni kezdek és a gazda felsejken és elűzi őket. Midőn asztalhoz ül, megemlékezik hívségemről és tányérjáról vet nekem ennivalót. A házinép is igen kedvel és mindenféle maradékból részt tesznek énnekem. Azután az eresz alá megyek és elnyujtózom és igen édesden aluszom. Attól olly síma a hátam. Monda a farkas: Ó szerető atyámfia, boldogul vagy dolgozol. Vajh melly igen kívánnám, ha olly könnyen találhatnám életemet, minden munka nélkül, mint te. De kérlek atyámfia, mi lelte nyakadat? Igen megkopott nyakadon a szőr, sőt még a bőrod is valami dörzsölés miatt felhámlott és ugyan elkopott. Kérlek, mondd meg énnekem, honnét vagy ez? Felele: Merthogy igen haragos vagyok, ezért nappal láncon tartanak engemet és csak éjjelre bocsátanak szabadon. Akkoron az udvarban fel-alá futok és ha egy helyen nem szeretem hálót, legott mást keresek magamnak. Monda a farkas: Helyes. No akkor csak magadnak tartsd ezt a boldogságos életet, mellyet annyira felmagasztalsz. Nekem ugyan nem kell. Noha nem lehetek igen kövér és noha borzas a hátam, noha éhséget szenvedek is gyakorta, de mindazáltal szabadságban élek. Mind erdőn, mind mezőn szabadon járok-kelek, akkoron fekszem, akkoron kelek, mikor én akarok. Senki nem pepecsel az nyakam körül sem láncsal, sem kötéllel. Szabadon vadászok. Ezokáért menj csak haza szépen. Én bizony az erdő felé tartok.

Értelme:

E fabula azt mutatja, melly igen örüljön az emberi természet a testi szabadságnak és melly igen kedvelje a testi kívánság szerént való életet. Mindenki arra igyekezzék, hogy megmenekedhessék a keresztől és a szolgaságot elkerülhesse, noha az efféle testi szabadság és a testnek kívánsági szerént való élet nem hasznos az embernek, hanem gonosszára és veszedelmére vagy. Mert noha szabadon megyen a farkas, de azért mindenkoron félelemben és rettegésben vagy. Mert tudja, hogy nem menekedhetik és hogy az csávában vagy az ő bőrének az helye. Ezért jobb az embernek, hogy az Istennek akaratja és rendelése szerént szolgálatban, munkában legyen foglalat, az emberi társaságnak megsegítésére és hasznára, hogynemmint magának élne és a testi szabadságban és a gyönyörködésben tunyulna és restülne el. Ha két kapád vagy, tegyed bár szegre az egyiket és menj kapálni a másikkal. Addig, míg emez elvásik és elkopik a kapálásnak miatta, addig amaz is megemésztetik az rozsdától. Ennekokáért jobb az embernek szorgalmatossággal munkálkodni. Mert ekképpen megoltalmazhatja jó lelkesméretét az Isten előtt, aminél nagyobb kincse bizony nem lehet mind széles e világban. Így vagy.